

קונטרס טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתובל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

סא

מכון
טעם
זקנים
שידוחו ש"פ
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

הבחירה תלויה בעשיית גדרים וסיגים

"יש להקל אפן התשובה"

בגן-עדן לא תופסים מקומות...

לשבת בגן עדן ליד המהר"ם מרוטנבורג

"זאת התורה - אדם"

פתחו לי - פתחו לי!

צעק עד הרגע האחרון...

ר' יודל היה צריך לשפח הפל...

"לא להתפלל - ולחשוב שמתפללים!?"

הערות והארות מתקבלות בחפץ

לב, נא להתקשר אל:

יוסף מענדל האס

מאנסי ארה"ב

1-845-200-0443

(ארה"ק: 072-257-3456)

כל הזכויות שמורות

קונטרס זה הינו תרגום של

קונטרס ק"ב באידיש

לקבלת הקונטרס וכן ההקלטה (MP3)

של השיעור, יש לפנות דרך

האימייל:

Rlyb148@Gmail.Com

כדי ליטול חלק בהוצאות העתקת

הטייפס ולהדפיסם,

יש להתקשר:

(+1) 845-323-9216

ניתן להאזין לכל השיחות שי"ל על

ידינו:

בקו 'מערכת ברסלב'

ארה"ק: 02.560.7387

ארה"ב: 646.585.2985

ענגלאנד: 0330.390.0487

בעלגיע: 03.808.1775

לשמיעת השיעור המצו"ב יש להקיש:

#2.1.2.1.1 ואח"כ #93

שיעור פרשת נח שנת תשל"ז

(מייפ מס' 106 #)

הבחירה תלויה בעשית גדרים וסיגים

(לומד בלקוטי מוהר"ן סימן ק"צ - "ויגענו כל העם ויחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וכו') כְּאֲשֶׁר ר' יִשְׂרָאֵל נִכְנֵם אֶל הַרְבֵּי, אָמַר לוֹ הַרְבֵּי: "הִיוּ בִּי סֵט דְּאֵד אֶל לְמַדְּוֹ, וְוַעֲלֵ אֵיךְ הִיר זְאֵנָן אֶל לְוִמְד'שֶׁע תּוֹרָה!". - " אֶתְהָ הִרֵי לְמַדְּוֹ, אֹמֵר לְךָ תּוֹרָה בְּדִרְךָ לְוִמְד'ת'!". - וְאָמַר לוֹ אֶת הַמְּאָמַר הַזֶּה.

ר' יִשְׂרָאֵל הָיָה זְקֵנוֹ שֶׁל רַבֵּי נַחְמָן טוֹלְמִישִׁינְעֵר; אָבִי זְקֵנוֹ שֶׁל רַבֵּי אַבְרָהָם ר' נַחְמָן'ס.

(עין שם כל התורה:) "וּבְנֵה תְּהִי תְּלוּי בְּחִירַת מִשָּׁה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה אוֹ שְׁלֹא לְקַבֵּל, כִּי לֹא תְּהִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה רַק אַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים כְּמוֹ שֶׁתְּהִי בְּאַמְת, וְאִם לֹא תְּהִי מוֹסִיף יוֹם אַחַד, לֹא תְּהִי מְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לֹא אָמַר לוֹ רַק שְׁנֵי יָמִים וְהוּא חֲבִין מְדַעְתּוֹ וּבְחַר לוֹ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וְהוֹסִיף יוֹם אַחַד, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה תְּהִי קַבְּלַת הַתּוֹרָה, וּבְנֵה תְּהִי תְּלוּי עַקֵר הַבְּחִירָה שֶׁל מִשָּׁה בְּמָה שֶׁהוֹסִיף יוֹם אַחַד מְדַעְתּוֹ".

הַצְּדִיקִים מוֹסִיפִים תְּמִיד; הֵם זוֹכִים - אֹמֵר הַרְבֵּי בְּתוֹרָה ל"ג, וּבְתוֹרָה י"ט - ("לְשִׁמוֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ"). לְשִׁמוֹעַ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ; הֵם שׁוֹמְעִים אֶת הַדְּבוּרִים מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ! "ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ" - מֵאֵלּוֹ שְׁשִׁמְעוּ מִמֶּךָ בְּעֶצְמְךָ! הַצְּדִיקִים הִרֵי שׁוֹמְעִים מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ, אִם כֵּן אֵיךְ שִׁיךְ

אַצֶלְם בְּחִירָה? אֵלֶּא הַבְּחִירָה שְׁלָהֶם הִיא, שֶׁהֵם מוֹסִיפִים תָּמִיד, הֵם עוֹשִׂים גְּדָרִים, מִשְׁמֶרֶת לְמִשְׁמֶרֶת; וְהַגְּדָרִים שֶׁהֵם עוֹשִׂים – זֹהֵי כָּל בְּחִירָתָם^א.

(ר' מִשֶׁה בִּינְנִשְׁטוּק: כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה לֹא הֵיְתָה לְמִשֶׁה רַבִּינוּ בְּחִירָה עֲלֵיהֶם?) כִּךְ יוֹצֵא מִכָּאן; כָּל הַתּוֹרָה הָרִי הֵיְתָה עִם בְּחִירָה – אֶלְמֵלֵא מִשֶׁה הָיָה בָּא אַחֲרֵי שְׁנֵי יָמִים, לֹא הָיָה מִקְבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, הַשְּׂכִינָה הָרִי לֹא הֵיְתָה בָּאָה אַחֲרֵי שְׁנֵי יָמִים, וּמִמִּילָא לֹא הָיָה קִבְּלַת הַתּוֹרָה. מִדּוּעַ לְמַעֲשֵׂה הָיָה מְעַמֵּד קִבְּלַת הַתּוֹרָה? כִּי מִשֶׁה הוֹסִיף יוֹם אֶחָד כִּדְרֵי שְׂיֵהִיו שְׁלוֹשָׁה יָמִים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲכֵן בָּא אַחֲרֵי הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי; כָּל קִבְּלַת הַתּוֹרָה הֵיְתָה תְלוּיָה בְּמִשֶׁה.

כִּךְ זֶה תָּמִיד – רַבִּי נִתֵּן מְדַבֵּר עַל זֶה בְּהַלְכָה, שְׁאִפְלוּ אֶצֶל כָּל אֶחָד יֵשׁ גַּם בְּחִינָה כְּזוֹ. לְמִשְׁלַל, הַחֲכָמִים עוֹשִׂים גְּדָר: 'שְׁנִיּוֹת לְעֵרִיוֹת', 'שְׁבוֹת לְשִׁבְת' – הֵם עוֹשִׂים גְּדָר; כְּשֵׁיש 'כְּרָם' – וְהַכְּרָם מִתְחִיל מֵרְחוֹק – וְאַחַר כִּךְ בָּא גְּדָר – כְּשֶׁהַחֲכָמִים עָשׂוּ גְּדָר, אֲזִי כְּבָר מֵהַגְּדָר וְהִלָּאָה – הַשְּׂטַח כְּלוּ נִחְשָׁב חֵלֶק מֵהַכְּרָם; כִּיּוֹן שְׂיֵיש גְּדָר, זֶה נִחְשָׁב גַּם כֵּן 'כְּרָם', אֵף שְׁמֵהַגְּדָר עַד הַכְּרָם יֵשׁ עוֹד חֲתִיכַת שְׂטַח.

^א עי' ליקוטי הלכות הל' שבת ה"ז, אות נ': "אך עקר הבחירה של הצדיק שהוא בחינת משה הוא בבחינת משה הוסיף יום אחד מדעתו, כמו שכתבתי במקום אחר (בספר חיי מוהר"ן קצ"ז). ...ומשמם היה בחירתו של אדם הראשון כנ"ל. ועל כן באמת כל מכשול החטא שלו היה על ידי שהוסיפה על הצווי כמו שאמרו רז"ל, ועל ידי זה נכשלו לגמרי ועברו על מצות ה', כי בוודאי אסור להוסיף על דברי השי"ת כמו שכתוב, לא תוסיף עליו. אבל אף על פי כן מצינו שמשה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו וה' יתברך הסכים עמו, כמו שאמרו רז"ל, אך בוודאי יש בזה חילוקים רבים, כי הלא מצינו בכל הצדיקים החכמים הראשונים שהוסיפו כמה גזירות וגדרים ברוב המצוות שהם בחינת משמרת למשמרת, כגון שבות לשבת וכו' כמו שאמרו רז"ל, ועל כן באמת לנו אסור לגמרי לגרוע או להוסיף, אבל גדולי הצדיקים יש להם בזה בחירה, שיש כמה דברים שהם צריכים להבין מדעתם אם להוסיף אם שלא להוסיף. ועל כן באמת יש יגיעה ועבודה גדולה בזה כמו שהבנתי מדבריו ז"ל בעת שדיבר מזה" וכו', עיי"ש בפנים באריכות יותר.

^ב עי' ברכת השחר ה"ה, צ"ד. גם עי' בספר "כוכבי אור" חלק 'ששון ושמחה' תפילה א' הערה ג': "כי אף על פי שעי קר הבחירה להבין מעצמו הוא רק אצל גדולי גדולים שהם בבחינת משה שהוסיף יום אחד מדעתו (שבת פח) אבל גם אצל אנשים פשוטים נמצא קצת מעין זה, שזה עיקר שורש הבחירה של כל אחד, ומכל שכן וכל שכן בדבר נורא ונשגב כזה צריכין להשתמש בזה יותר ויותר. וכן מובן מדברי מוהרנ"ת ז"ל בעל פה".

כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ, כָּל הָעֲצוֹת שֶׁצְדִיקִים נוֹתְנִים, זֶה הָרִי הַכֹּל הוֹסְפוֹת - הֵם הָרִי נוֹתְנִים עֲצוֹת. הָרִבִּי גָּלָה אֶת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלָּים - וְרִבִּי נָתַן אֶף חֵבֶר תְּפִלָּה - זֶה כָּבֵר 'גְּדָר לְכָרִם', אֲבָל זֶה גַם כֵּן חֵלֶק מֵהַכָּרִם.

כְּשֶׁמְדַבְּרִים דְּבוּר לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא - זֶה הָרִי הַכֹּל הוֹסְפוֹת לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, אֲבָל זֶה עֲצֻמוֹ כָּבֵר גַּם חֵלֶק מֵהַתּוֹרָה עֲצֻמָּה, מִדּוּעַ? כִּיּוֹן שֶׁהַצְדִיקִים נָתְנוּ אֶת הַגְּדָר הַזֶּה, מִמִּילָא זֶה כָּבֵר גַּם חֵלֶק מֵהַכָּרִם!

כְּשֶׁאֶחָד עוֹבֵר עַל 'אִסוּר דְּרַבָּנָן' - 'שְׁנִיּוֹת לְעִרְיוֹת', 'שְׁבוּת לְשִׁבְת' - הָרִי זֶה עוֹד יוֹתֵר חָמוּר, הָעֲנֵשׁ הוּא עוֹד יוֹתֵר גָּדוֹל, וְעוֹד אִיךְ... זוּ מִשְׁנָה (מִפְרָשֵׁת). וּמִדּוּעַ? כִּי 'הֵם' (הַחֲכָמִים) מְחַזְּקִים אֶת הַתּוֹרָה, הֵם אוֹמְרִים שֶׁ'אֲמִירָה לְנִכְרֵי שְׁבוּת', וְכֵן הוּא בְּכָל הַמְצוּוֹת שֶׁחֲכָמִים הוֹסִיפוּ - זוֹהִי הַתּוֹרָה, זוֹהִי הַבְּחִירָה!

כָּל אֶחָד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעֲצֻמוֹ גְּדָרִים: גְּדָרִים שְׂיֻכָּל לְשָׁמֹר אֶת הָעֵינָיִם, גְּדָרִים לְשָׁמֹר אֶת הַפֶּה, גְּדָרִים לְשָׁמֹר אֶת הַמַּחְשְׁבָה; שְׂיַעֲשֶׂה לְעֲצֻמוֹ גְּדָרִים וּסְגִימִים וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, כְּדֵי שְׂיֻכָּל לְהַגִּיעַ לְמָה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַוֶּה!

"וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרַי לְבַכְבְּכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם" - אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעֲצֻמֵי גְדָרִים וְכָל מִינֵי עֲצוֹת כְּדֵי שְׂאוּכָל לְקַיֵּם אֶת ה'וְלֹא תִתְּרוּ' - וְזֶה כָּבֵר נִקְרָא הוֹסְפָה, וְזוֹהִי הַבְּחִירָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה: "לֵךְ אֶל הָעָם" - וַעֲשֵׂה פְרִישָׁה שְׁנֵי יָמִים, וְהוּא עָשָׂה פְרִישָׁה שְׁלוֹשָׁה יָמִים, הָרִי זֶה רָמַז נִפְלָא, שֶׁהַצְדִיקִים - כָּל בְּחִירָתָם הִיא רַק מָה שֶׁהֵם תְּמִיד מוֹסִיפִים עַל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה; לֹא שֶׁהֵם מוֹסִיפִים לַעֲשׂוֹת חֲמֵשׁ פְּרִישׁוֹת תְּפִלִּין וְחֲמֵשׁ צִיצִיּוֹת, אֲלָא הֵם מוֹסִיפִים גְּדָרִים כְּדֵי שְׂיֻכָּלוּ לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, וְזוּ אֶכֶן הַבְּחִירָה!

¹ עי' משניות סנהדרין פ"א, מ"ג: "חומר בדברי סופרים מדברי תורה, האומר אין תפלין, כדי לעבור על דברי תורה, פטור. חמש טוטפות, להוסיף על דברי סופרים, חייב", ועיי"ש בפ"ה המשניות להרמב"ם. גם עי' בגמ' עירובין כא ע"ב: "דרש רבא, מאי דכתיב 'ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה' וגו'? בני, הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהן עשה ולא תעשה, ודברי סופרים כל העובר על דברי סופרים חייב מיתה".

יש אכן כאַלָּה שָׁם (הצדוקים והקראים) שאומרים: 'תּוֹרָה בְּלִבְךָ! (אָבֵל בְּאַמֶּת) בְּלִי
ההוֹסָפָה אֵין תּוֹרָה; בְּלִי הַגְּדֵר אֵין תּוֹרָה!

”יש להקל אפן התשובה”

אָפְשֵׁר לומר, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, לָנוּ אֵין בְּחִירָה - אָנוּ מְנִיחִים תְּפִלִּין בְּבִקְרָה, זֶה כְּבָר מִמֶּשׁ
בְּלִי בְּחִירָה, מִתְעַשְׂפִים בְּטִלִית וּמִתְעַטְרִים בְּתִפְלִין - אָבֵל ה'לְשֵׁם יְחִוּד' מִקְדָּם, וְקִיּוּם
הַמִּצְוָה עִם יוֹתֵר בְּוִנָּה, עַל זֶה יֵשׁ לָנוּ כֵּן בְּחִירָה בְּכָל יוֹם - כִּד זֶה בְּלִפִּי עֲטִיפַת
הַטִּלִית וְסִדֵּר הַתְּפִלָּה, וְכֵן הוּא בְּכָל דְּבָר - הַדְּבָר עֲצָמוֹ כְּבָר (בְּלִי נְסִיוֹן וּבְחִירָה), אָבֵל
הַהוֹסָפָה שְׁצָרִיד לַעֲשׂוֹת (- איכות המצוה) - וְזֶה הָעֵקֶר; עֵקֶר הַקִּיּוּם הוּא אָבֵן הַהוֹסָפָה
- צְדִיקִים מוֹסִיפִים תְּמִיד.

הוּא הָרִי אָמַר - ר' שְׁמוּאֵל אֵיִזִיק: "עַד זֶאֱל זְאֵן הֵינְט דַּעַם אֵיִנְעֶנְעַם שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל פֿון נַעֲכַטֵן, אֵיז אֵים זֵיִן לַעֲפֵן נִישְׁט נִיחָא!" - "אִם יֹאמֵר הַיּוֹם אֶת אוֹתוֹ
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ אֶתְמוֹל, אֵינּוּ מְרַצָּה לְחַיּוֹת!".

וְמָה שְׂרַבִּי נִתֵּן אָמַר: "אֵים הָאֵט דְּעַר רַבִּי גְעַפִּירְט אוֹיף אַ שְׂאָרְף פֿון אַ שְׁוִועֶרד
און עַר אֵיז בֵּיִנְעֶקוּמַעֵן; מִיר הָאָבֵן פֿונַעַם רַבִּי'ן נִישְׁט אוֹזִי מְקַבֵּל גְּעוֹוַעֵן, מִיר
הָאָבֵן מְקַבֵּל גְּעוֹוַעֵן פֿון דַּעַם רַבִּי'ן, אַז מַעַן קַעַן נִישְׁט דִּאוֹוַעֶנְעֵן יוֹם כְּפִוֵּר,
דִּאוֹוַנְט מַעַן צו גַּא-ט'ם נֶאֱמַעֵן!" - "אוֹתוֹ הוֹכִיל הַרְבִּי עַל חֵדוֹ שֶׁל חֶרֶב וְהוּא עָמַד
בְּזֶה; אֲנַחְנוּ לֹא קִבְּלָנוּ מִהַרְבֵּי כֵּד, אֲנַחְנוּ קִבְּלָנוּ מִהַרְבֵּי, שְׂאֵם לֹא יְכוּלִים לְהַתְּפַלֵּל
בְּיוֹם כְּפִוֵּר, מִתְּפִלָּלִים לְמַחֲרַת 'בְּשֵׁם ה'". הוּא הַדְּבָר גַּם כָּאֵן: אֲנַחְנוּ קִבְּלָנוּ מִהַרְבֵּי
אֶת הַדְּרִךְ הַזֶּה, אֶת הַגְּדֵר הַזֶּה - שְׂלֹא נִפְּל בְּרוּחֵנוּ! אַף עַל פִּי שְׂלֹא הַתְּפַלֵּלְתִּי -
אֶתְפַּלֵּל לְמַחֲרַת! הֲלֹא זֶה גַּם כֵּן גְּדֵר, זֶה גַּם גְּדֵר!

ר' נִתֵּן הָרִי מְנָה כְּאֵלָּה: "פֶּאָרוּאָם אֵיז טַאקַע דְּעַר - דְּעַר? וּוִיִּל עַר הָאֵט
גְּעַהָאֵט אֵין זִיד אוֹזִי פִּיל דִּי מִידָה פֿון הַתְּחֻקוֹת!" - "לְמָה בְּאַמֶּת זָכָה זֶה

למעלתו? כי היה בו מדה כזו של התחזקות?! והוא מנה כל כך הרבה צדיקים. נמצא אם כן, שהתחזקות היא גם גדר נפלא; כמו שאצל ה'גדולים' - (גדרם הוא) יראה ופחד; (כמו"כ אצלנו -) ההתחזקות - זהו הגדר!

הרבי הרי מביא בספר המדות¹: "יש להקל אפן התשובה על החוטאים" - יש להקל, לא להפיל עליהם דרכי תשובה קשים. הלא גם אלו הם דברי הצדיק: "יש להקל אפן התשובה", וזהו קיום התורה!

בגן-עדן לא תופסים מקומות...

(למוד תורה קצ"א): "דע שאפשר שישב אחד אצל חברו במקום אחד בגן-עדן, ולזה יהיו כל התענוגים והשעשועים וכל הש"י עולמות, וחברו לא ירגיש כלום ולא יהיה לו שום תענוג".

נשאלת הקשיא: איך יתכן שישב לידו בגן עדן? כן כן עולם יכול להיות שישבו אחד ליד השני כש אחד הוא 'בן', והשני הוא 'לא', ובכל זאת הם הרי יושבים זה לצד זה, הוא יושב ליד השני, אבל למעלה הרי לא מושבים סתם באקראי?!

הגמרא אומרת שם, שר' יוחנן (ישב בעולם הבא) ליד ר' ינאי, ור' ינאי ליד ר' חיא - שם לא תופסים מקומות... כמו שמושיבים אותך - זה מקומך, שב! אז איך יתכן שהרבי אומר כן, שאחד יושב ליד השני בגן עדן - וזה ירגיש את כל הש"י עולמות, וזה לא ירגיש כלום - כיצד יתכן בכלל שהוא יושב לידו?! אלו היה הרבי אומר

¹ עי' שיש"ק (חדש) ח"ג, אות קמ"ג: "מוהרנ"ת מנה פעם הרבה צדיקים, ואמר: "פארוואס איז דער געווען דער? ווייל ער האט געהאט אזוי פיל די מידה פון התחזקות; און פארוואס איז דער געווען דער? ווייל ער האט געהאט אזוי פיל די מידה פון התחזקות", וכך הלך ומנה כמה וכמה צדיקים גדולים, שכולם לא באו למדריגתם כי אם על ידי התחזקות; וסיים מוהרנ"ת ואמר: "און פארוואס בין איך דאס וואס איך בין? ווייל איך האב אין זיך אזוי פיל די מידה פון התחזקות!".

² ערך 'תשובה', אות י"ט.

³ בבא מציעא פה:

'כאן' (- בעולם הזה), כאן זה יכול להיות שאחד יושב ליד השני - אבל שם? שם זה הרי בגן עדן?!

היו מפרשים זאת מדי פעם, שבגמרא אנו מוצאים מספר פעמים: "יש קונה עולמו בשעה אחת" - יש דבר כזה שהוא 'קונה עולמו בשעה אחת' - הוא יכול לזכות לגן עדן, אולם את השגות אלוקות לא ירגיש! יש לו גן עדן, מגיע לו גן עדן, אבל להרגיש את ההתקרבות להקדוש ברוך הוא, השגות אלוקות - זה אינו יכול להרגיש, לזה היה צריך לעמל בעולם הזה.

אכן מובא כך - מעשה כזה מובא: שאחד ישב בגן עדן כי הוא קנה עולמו בשעה אחת, אבל לא היו לו שום השגות אלוקות; את ההשגות אלוקות שהצדיקים השיגו מפני שעמלו כל השנים, הוא לא השיג. אמר האיש: איזה גן עדן יש לי כאן? הרי אין לי שום תענוג כאן?!

וזה בדיוק מה שענו לו: 'גן עדן מגיע לך - כי עשית מעשה כזה, אבל השגות אלוקות - לזה צריך עמל!' (טען האיש): 'נו, מה יש לי מזה?' אמרו לו: 'נו, אתה יכול לשוב בגלגול'. (ענה להם): 'אולי אחטא?' - הבטיחו לו: 'לחטוא לא תחטא - זאת מבטיחים לך, כי הרי מגיע לך גן עדן, רק השגות אלוקות - לזה אתה צריך לעמל!' - הבטיחו לו שלא יחטא.

לשבת בגן עדן ליד המהר"ם מרוטנבורג

מספר באמת, שהאיש שהביא את המהר"ם מרוטנבורג לקבורה - הרי היו שנים שהמהר"ם מרוטנבורג לא הובא לקבורה. אחד, נדמה לי - ר' סגדר, עשיר גדול, אפלו לא תלמיד. הוא שלם סכומי עתק, הון עצום; מדוע התלמידים לא רצו לשלם? כי על-פי המובא בגמרא זה אסור, אבל הוא (התעקש) - והוא הביא אותו לקבורה.

¹ עי' סדר הדורות שנת ה"א מ"ו.

הוא קבל (לשכרו) שיהיה בגן-עדן ליד המהר"ם מרוטנבורג - חבר בגן עדן. גם כאן זה אותו דבר: וכי דבר קטן הוא!? המהר"ם מרוטנבורג! רבו של הרמ"א! א געוואלד!

גם זו היא דגמא לכך: אמנם הוא נעשה שכנו, אבל האם הוא המהר"ם מרוטנבורג? האם הוא יכול להשיג את ההשגות שהמהר"ם מרוטנבורג השיג!? א געוואלד!

המהר"ם מרוטנבורג, וכי זהו דבר של מה בכך!? גם כאן אפשר לומר אותו דבר, אכן יש לו זכות - כי הוא הציל אותו, הוא הביאו לקבורה, אבל ההשגות אלוקות שיש להם שם - זה אינו יכול להשיג.

אם זה תרוץ או לא, אינני יודע! אולי יש למישהו תרוץ טוב יותר.

(ר' לוי יצחק פונה לר' שמואל שפירא:) ר' שמואל! אנחנו מדברים כאן, שהרבי אומר שיוכל להיות שאחד יושב ליד חברו במקום אחד בגן עדן - וזה ירגיש את כל הש"י עולמות, וזה לא ירגיש בכלל שום תענוג. ונשאלת השאלה, כיצד הוא מגיע לשבת לידו בגן עדן? ניחא כאן בעולם הזה - יכול להיות שהוא מתיישב ליד צדיק - הוא יושב! אבל שם הרי לא נותנים לשבת, שם מזמנים לו מקום - זהו מקומו! הרבי הרי אומר כאן: "במקום אחד!?"

הגמרא מונה שם - ר' יוחנן, ר' ינאי, ור' חיאי. ר' יוחנן לא יושב ליד ר' חיאי, אלא רק במקום השלישי מר' חיאי. רואים הרי - אפילו ר' יוחנן, וכי קל הוא? מרא דארעא דישראל! ובכל זאת זה מקומו - והוא יושב בהמשך!?

"במקום אחד" - הלא הגן עדן הוא גדול פי כמה וכמה מכל העולם בלוי - והם יושבים יחד במקום אחד!?

שיעור פרשת וירא

שנת תשל"ו

(מייפ מס' #101)

"זאת התורה - אדם"

(שעור בלקוטי מוהר"ן סימן רמ"ה: "דע, שיש חדרי תורה") "דע שיש חדרי תורה, ומי שזוכה להם, כשמתחיל לחדש בתורה, הוא נכנס בתחדרים, ונכנס מחדר לחדר ומחדר לחדר, כי בכל חדר וחדר יש כמה וכמה פתחים לתחדרים אחרים, וכן מאותן התחדרים לתחדרים אחרים, והוא נכנס ומטייל בכלם, ומלקט משם אוצרות וסגלות יקרות וחמודות מאד - אשרי חלקו.

אבל דע, שצריך לזכור מאד, לכל ימעה בעצמו, כי לא במהרה זוכין לזה, כי יש כמה וכמה חדושים שאינם באים משם, רק מהיכלי התמורות, כי את זה לעמת זה עשה אלקים. ואף שנדמה לאדם להשגה גדולה, אף על פי כן, גם שם יש חדושים נאים שנדמין להשגות.

וגם בזה יש כמה בחינות, כמו למשל בשפות בני תבת אדם, יודעין שזה מרמוז על דמות האדם, אבל הוא רק ברמוז בעלמא, כי אין בתוב שם שום ציור האדם, ויש שמצירין על הנר ציור האדם, ושם נגלה יותר קצת דמות האדם, ויש שמנפדין ציור האדם מתיבתא עץ ושם נגלה עוד יותר ציור האדם, אבל אף על פי כן אין זה אדם ממש. רק האדם בעצמו הוא האדם באמת, כמו כן יש כמה חדושים של תורה שהם רק כמו פנקס וכמו שפות בני תבת אדם לבה, כי התורה היא בחינת אדם, כמו שפתיב (במדבר י"ט): "ואת התורה אדם", ויש

שְׁהוּא נִכְנָס לַפְּנִים מִזֶּה, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-בֶן אֵין זֶה אָדָם כִּנְ"ל, רַק כְּשׁוֹזְכִין אֶל
הַתּוֹרָה בְּעֵצְמוֹ זֶהוּ כְּחִינַת אָדָם בְּאַמֶּת.

"וְזֶהוּ זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם, זֹאת הַתּוֹרָה דִּיקָא תִּינּוּ רַק זֹאת הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּית,
הוּא כְּחִינַת אָדָם". אֲכַן הַצְּדִיק הָאֲמֵת - הַתּוֹרָה שְׁלוֹ; הַתּוֹרָה שְׁלוֹ הִיא בְּאַמֶּת
"אָדָם", "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם" - הַתּוֹרָה שְׁלֵ יַחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, הַבְּעָלִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
הָאֲמִתִּים, הֵם בְּאַמֶּת נִכְנָסוּ לְחֻדְרֵי הַלָּלוּ, וּמִי מְדַבֵּר מִיַּחֲדֵי הַסְּגָלָה - הֲרִי בּוֹדֵאִי!

לָמָּה אַתָּה מַתְּעָה אֶת עֵצְמֶךָ - הֲרִי יֵשׁ לָךְ אֶת הַלְקוּטֵי מוֹהַר"ן?! אֶת זֶה קִבְּלָנוּ
מ'אָדָם' מִמֶּשׁ, 'זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם' - הַתּוֹרָה הִיא תּוֹרָה מ'אָדָם', נוּ, לָמָּה לָךְ לְהַרְהֵר?
צְרִיךְ לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה שְׁעָשָׂה 'אָדָם מִמֶּשׁ'!

(ר' יוֹחָנָן גִּלְגוּט: מַה יַעֲשֶׂה מִי שְׂרוּצָה לְלַמֵּד בְּלִי לְהַתְּעוֹת עֵצְמוֹ?) שְׁלֵא יִתְּעָה עֵצְמוֹ - שְׁלֵא
יִדְמָה בְּנַפְשׁוֹ שְׁעַל יְדֵי לְמוֹדוֹ הוּא נִכְנָס לְחֻדְרֵי. אֲמָנָם זֶה טוֹב (לְמוֹד תּוֹרָתוֹ אֶפְלוּ אִם אוֹחוּ
בְּמָקוֹם שְׂאוֹחִזוּ). מֵאַחַר וְהוּא לֹא מֵאֲמָרִים שְׁחַבְּרוּ עַל יְדֵי בְּעָלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ - זֶה וְדֵאִי
נַעֲלָה יוֹתֵר, אֲבָל שְׁלֵא יִטְעָה בְּעֵצְמוֹ לְחַשֵּׁב שֶׁכִּבֵּר נִכְנָס לְ'חֻדְרֵי הַתּוֹרָה'. אֵלָּא מָה?
זֶה בְּעֵצְמוֹ גַּם טוֹב; כְּשֶׁהוּא יוֹדֵעַ שְׁעֵדִין לֹא נִכְנָס לְחֻדְרֵי הַתּוֹרָה, זֶה טוֹב.

הֲרַבִּי אוֹמֵר: "צְרִיךְ לְזַהֵר מְאֹד" - שְׁלֵא יִתֵּן עֵצְמוֹ לְתַעוֹת! הֲרַבִּי מְדַבֵּר הֲרִי
מֵאֲנָשִׁים מְפֻלְגִים בְּמַעֲלָה מְאֹד - (וְאַלֵּיהֶם הוּא פּוֹנֵה:!) שְׁלֵא יִתְּנוּ לְעֵצְמָם לְתַעוֹת שֶׁכִּבֵּר
נִכְנָסוּ לְ'חֻדְרֵי הַתּוֹרָה', שְׂאָדָם שְׁנוֹתֵן לְעֵצְמוֹ לְתַעוֹת - זֶה לֹא טוֹב, הוּא מְדַבֵּר אֵיזָה
הַשְּׂגָה, אֵיזָה חֲדוּשׁ, וְיָכוֹל לְהִיּוֹת שְׂזָה בְּכָלֵל מְדַמָּה, שְׂזָה בְּלוֹ דְּמִיּוֹן, הוּא חוֹשֵׁב
שְׁהוּא כְּבֵר נִכְנָס בְּחֻדְרֵי תּוֹרָה - וְהוּא מְטַעָה.

(אֶחָד הַנוֹכַחִים: הֲרַבִּי אוֹמֵר: "כָּל אֶחָד מִקְּבָל מִמְּקוֹם שְׂמִקְּבָל" בֶּן בֶּן.)

¹¹ עֵי' שִׁיחוֹת הַר"ן ה': "אלו האומרים פשטים וחידושים בגמרא פירוש רש"י ותוספות, אילו לא היה
נשלח להם מלמעלה מן השמים אי אפשר להם כלל לבוא על החידוש. רק באמת הכל מלמעלה. וכל
אחד מקבל ממקום שמקבל, ועי' במקום אחר מזה. כי בוודאי יש בענין זה אלפים ורבות מדריגות
מהיכן כל אחד ואחד מקבל הארה והתנוצצות בשכלו ומאיזה מקום מושיטין לו החידוש או החכמה".

אומר הרבי: "ודע שכל אדם קדם שמשויג בתורה השנה של אמת, צריך לילך בהכרח דרך אלו היכלות התמורות, אבל הפלל שאסור למעוֹת בעצמו, לסבר שפבר פא אל ההשנה הראוי."

הקדוש ברוך הוא הרי אינו פא במרוניא עם בריותיו, הלא גם הוא (שעדין לא נכנס לחדרי התורה) צריך ללמד, כל אלו שאינם זוכים לכך - וכי הם פטורים מלמוד התורה? אלא אני לומד לפי יכולתי, אבל אני יודע שעדין לא נכנסתי להיכל התורה, אני עומד עדין בחוץ.

בכל דבר שלומדים, בכל למוד שלומדים (- שיך הנ"ל). ודאי, בכל שאדם מזכך יותר; יותר עם תפלה; יותר עם הקדוש ברוך הוא; הוא מדבר דבורים - הוא קרוב יותר לזה - אבל להפגם ממש להיכל התורה, זעירין אנון דזכין ליה'.

על כל פנים צריך לכל הפחות התקשרות לצדיק האמת הזה שכן זכה ונכנס בחדרי התורה, הוא כן ה'אדם' באמת.

הלא לענין "תפלה" אומר הרבי כך; בתורה "אמר אל הכהנים", ובתורות נוספות: שצריך לקשר עצמו לצדיק האמת. הרבי מדבר מגדל מעלת התפלה (שזה הוא הכלי זין שעל ידו פובשין) כל המלחמות. אומר הרבי: צריך להתקשר לצדיק הזה שאוחז בכל התקונים הללו; "בן פורת יוסף" - כל האורות יש לו (עיי"ש); צריך התקשרות לזה הצדיק.

בכל מצוה שעושים צריך שתהיה התקשרות לצדיק האמת שהוא אחז בזה בשלמות. כך גם בתורה; בתורה צריך גם שתהיה התקשרות לצדיק האמת שהוא אחז בתורה האמתית.

"כי אם יסבר בן ישאר שם חם ושלום" - הוא לעולם לא יצא משם; אם הוא ידע שעדין הוא לא נכנס והוא יחפש, אולי אחר כך יזכה ויכנס - אבל אם יחשב שהוא כבר נכנס, הוא ישאר שם. כשאני יודע שאני עדין בחוץ, אני יודע שאני עוד

צָרִיד לְחַפֵּשׂ, אֲבָל אִם אֲנִי חוֹשֵׁב שְׂאֵנִי כְּכֹר בְּפָנַיִם - הֲרֵי הוּא כְּכֹר בְּפָנַיִם, הוּא יִשְׂאֵר שָׁם כֹּל יְמֵי חַיָּו.

"אֲבָל בְּשִׂידַע שְׂעָדִין לֹא הִתְחִיל לְכַנֵּס לְחֲדָרֵי תוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, אֲנִי יִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְיִרְכֶּה בְּתַפְלוּת, וְיַפְצִיר עַד שְׂיִפְתְּחוּ לוֹ שְׂעָרֵי הַקִּדְשָׁה בְּאֵמֶת, וְאִזּוּ יֵרָאֶה הַהֶפְרָשׁ."

וְאִפְלוּ אִם עָשָׂה עֲבֹדוֹת וְתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים בְּשִׂבִּיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר כֵּן זָכָה לְחֲדוּשֵׁין, אֶף-עַל-פִּי-בֶן אֵל יַעֲמֹד עַל-זֶה לְסַפֵּר שֶׁהֵם הַשְּׂגוֹת שֶׁל אֵמֶת הַנ"ל, כִּי אִפְלוּ לְהַדְמִיזוֹת שֶׁל הַיְכָלִי הַתְּמוֹרוֹת צָרִיד עֲבֹדוֹת וְתַעֲנִיתִים.

וְאִפְלוּ בְּתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה יֵשׁ דְּגָמָא לְזֶה, כְּגוֹן לְמַשָּׁל בְּשִׂעוּשֵׁין שְׂחוֹק וְקוֹמְדִיעַ, אֲנִי נוֹסֵעַ אֶחָד וּמְכַרְיוֹ וְחוֹשֵׁב כָּל הַדְּבָרִים שְׂיַעֲשׂוּ עַל הַקּוֹמְדִיעַ, וְאֶף שֶׁהוּא תַאֲוָה לְשִׁמְעַ, אֶף-עַל-פִּי-בֶן אֵין זֶה הַשְּׂחוֹק בְּעִצְמוֹ, וְכֵן בְּשִׂבָּא לְהַחֲדָר שְׂעוּשֵׁין שֶׁם הַקּוֹמְדִיעַ יֵשׁ שָׁם מַצִּיר עַל הַמַּבְלָא כָּל הַדְּבָרִים שְׂיַעֲשׂוּ שָׁם, וְגַם זֶה אֵינוֹ הַדְּבָר בְּעִצְמוֹ, וְאִפְלוּ בְּשִׂבָּאִים לְשָׁם לְפָנַיִם, עוֹמֵד לִץ אֶחָד, וְעוֹשֶׂה כְּמַעֲשֵׂה קוֹף, וְכָל הַדְּבָרִים שְׂעוּשֵׂה הַבַּעַל קוֹמְדִיעַ, הוּא עוֹשֶׂה אַחֲרָיו בְּלִיצְנוּת, וְגַם זֶה אֵינוֹ הַדְּבָר בְּעִצְמוֹ, וְעַקֵּר הוּא הַשְּׂחוֹק בְּעִצְמוֹ שְׂעוּשֵׁין שָׁם, וְכִמוֹ כֵּן תְּכִין הַנְּמַשָּׁל מַעֲצָמוֹ, כִּי יֵשׁ מִי שְׂנַדְמָה לוֹ שְׂנַכְנָם לְפָנַיִם, וְלִפְנֵי וְלִפְנֵי, וְעָדִין עוֹמֵד בַּחוּץ לְגַמְרֵי, כִּי לֹא הִתְחִיל לְהַשִּׁיג הַשְּׂגָה שֶׁל אֵמֶת.

וְהַצְדִּיק הַגְּדוֹל מְאֹד, אֶף בְּשׂוֹזָכָה לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁל הַקִּדְשָׁה בְּאֵמֶת, אֶף-עַל-פִּי-בֶן אֵינָם נַחֲשָׁבִים בְּעֵינָיו לְכֻלּוֹם, לְגַדֵּל עֵצֶם הַפְּרָתוֹ אֶת גְּדוֹלוֹת הַבוֹרָא וְתִבְרָךְ. עַל-כֵּן הוּא מַשְׁתַּדֵּל וּמִתְחַזֵּק בְּכָל פַּעַם, שְׂיִתְחִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהִרְאוֹת לוֹ אֹרַח הַתּוֹרָה, בְּאֵלוֹ לֹא הִתְחִיל לְהַשִּׁיג כָּלֵל מִיָּמָיו.

פֿתָחוּ לִי - פֿתָחוּ לִי!

הָרִי פֿתּוּב בַּאֲמַת, הָרַבִּי ר' אֱלִימֶלֶךְ אָמַר עַל הַפֶּסוּק: "פֿתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק - זֶה הַשַּׁעַר לָהּ". הַצְדִּיקִים צוֹעֲקִים תָּמִיד: "פֿתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק" - פֿתָחוּ לִי אֶת הַשַּׁעַר!

וּמָה הוּא הַ"שַּׁעַר לָהּ" אֲשֶׁר "צְדִיקִים יָבוֹאוּ בּוֹ"? זֶה שֶׁהֵם צוֹעֲקִים תָּמִיד "פֿתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק" - זֶה הוּא הַ"שַּׁעַר לָהּ"! תָּמִיד הֵם צוֹעֲקִים 'פֿתָחוּ לִי' - פֿתָחוּ לִי! פֿתָחוּ לִי! - וְזֶה הוּא הַ"שַּׁעַר לָהּ"! אָבֵל אִם הוּא חוֹשֵׁב שֶׁפֿתָחוּ לוֹ וְהוּא כֹּבֵר בַּפְּנִים - זֶה אֵינּוּ שַׁעַר לָהּ.

(הַשּׁוֹאֵל: אָבֵל הָרִי יֵשׁ לַפְּעַמִּים אֶחָד שֶׁהוּא בַּאֲמַת בַּפְּנִים!?) אַצֵּל מִי זֶה קוֹרֵה? (הַנַּ"ל: אַצֵּל הַצְדִּיק הָאֲמִתִּי!) הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרִי הוּא 'אוֹר אֵין סוּף'! (נִמְצָא) שֶׁזֶהוּ הַ"שַּׁעַר" - שֶׁהוּא צוֹעֵק תָּמִיד: 'פֿתָחוּ לִי' - פֿתָחוּ לִי!

בְּשִׁפּוֹת־חַיִּים דָּלֶת (בַּנְּשִׁמְיוֹת), כֹּבֵר פֿתַחְתִּי אֶת הַדָּלֶת - זו דָּלֶת בַּנְּשִׁמְיוֹת. אָבֵל דָּלֶת בְּרוּחָנִיּוֹת - אָפְלוּ פֿתַחְתִּי אוֹתָהּ, אָבֵל יֵשׁ עוֹד - עֲשֵׂה אֶת הַדָּלֶת רַחֲבָה יוֹתֵר וְעוֹד יוֹתֵר. הַדְּבָר הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר הוּא, כְּשֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא כֹּבֵר בַּפְּנִים - וְלִמְעַשֶׂה הוּא בַּחוּץ, זֶה גְּרוּעַ מֵהַכֹּל!

זֶהוּ גַם (דַּבּוּר) מִהַרְבֵּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ: אָדָם בּוֹקֵנּוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר כֹּבֵר אֵינּוּ יָכוֹל לִישֹׁן, חוֹשֵׁב הוּא שֶׁשֶׁבֵר אֶת תַּאֲוֹת הַשְּׁנָה. וְכַאֲשֶׁר אֵינּוּ יָכוֹל לֶאֱכֹל עוֹד, חוֹשֵׁב הוּא שֶׁשֶׁבֵר אֶת תַּאֲוֹת הָאֲכִילָה, (וְכֵן הֲלָאָה) שְׂאֵר הַדְּבָרִים; 'נִמְצָא' שֶׁהוּלָךְ הוּא מִן הָעוֹלָם בְּלֹא תְּשׁוּבָה; הַתַּאֲוֹת הַשְּׁלִיכּוֹ אוֹתוֹ - וְהוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא הַשְּׁלִיךְ אֶת הַתַּאֲוֹת... וְנִמְצָא מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם בְּלֹא תְּשׁוּבָה.^ט

^ט עי' ספר "אהל אלימלך", אות קמ"ב, ומסיים שם: "ואינו מרגיש כלל שכל זה הוא מחמת שנחלשו אבריו וחושיו, ביז ער איז זיך אליין מוחל זיינע עבירות און שטארבט רח"ל אן תשובה רח"ל רח"ל". - "עד שהוא בעצמו מוחל לעצמו על עבירות שבידו ומת רח"ל בלי תשובה רח"ל רח"ל". עי' גם בשיחות הר"ן נ"ו.

צַעַק עַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן...

הַכְרַנּוּ יְהוּדִים שְׁעֵבְרוּ אֶת גִּיל שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְעַדִּין הָיוּ צוֹעְקִים בְּעַת (אֲמִירַת הַתְּפִלָּה שְׁאַחֲרֵי) הַתְּקוּן הַכְּלָלִי: "רְאֵה מָסַכְן כְּמוֹנֵי!". ר' יִשְׂרָאֵל טִירֵהָאוֹיִצְעֵר הָיָה צוֹעֵק עִם הַפְּנִים אֶל הַכֹּתֵל קוֹלוֹת כְּאַלְהָה: "רְאֵה מָסַכְן כְּמוֹנֵי".

הוא הָיָה יְהוּדֵי זָקֵן בֶּן וְשְׁמוֹנִים כְּמָה שָׁנָה - וְהוּא צַעַק קוֹלוֹת כְּאַלְהָה... אֵלּוּ לֹא הָיוּ סֵתָם צַעֲקוֹת, זֶה בְּכוּחוֹ שֶׁל הַרְבֵּי! לְהַפְנִים לְדַבָּר כּוֹה - לְצַעֲוֹק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת: "רְאֵה מָסַכְן כְּמוֹנֵי טוֹרֵף בְּלֵב יָמִים" - 'אֲנִי טוֹבֵעַ! אֲנִי טוֹבֵעַ!'. אָדָם מְבַגֵּר שֶׁהִתְיַגַּע כָּל יָמָיו בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם - הוּא יוֹדֵעַ שֶׁעַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן הוּא בְּסַכְּנָה! לְדַעַת זֹאת צָרִיךְ גַּם זְכִיָּה...

אֲךָ זֶה אֲשֶׁר לֹא עָמַל מְאוּמָה - נִדְמָה לוֹ: הוּא מְתִישֵׁב לוֹ - (הַלּוֹא) אֲנִי כְּבָר יְהוּדֵי מְבַגֵּר, יְהוּדֵי נִכְבָּד, הַתּוֹרָה הָרִי מְצִיָּה לְחֶלֶק לִי כְּבוֹד, הַתּוֹרָה אוֹמְרַת שְׁצַרִיךְ לְקוּם מִפְּנֵי - אֶקְבֵּל כְּבוֹד, וְזֶה... הַלּוֹא אֲנִי יוֹדֵעַ בְּעֵצְמִי שֶׁאֲנִי לוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל! - הָרִי הוּא כְּבָר מְשֻׁלָּם! הוּא לְעוֹלָם לֹא יִכָּנֵס פְּנִימָה. עַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן מִמֶּשׁ - עַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן עָלִי לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים רַבִּים, אוֹי!

ר' יוֹדֵל הָיָה צָרִיךְ לְשַׁכַּח הַכֹּל...

(לומד בליקוטי מוהר"ן סימן רמ"ו) "לְפַעְעִמִּים צָרִיךְ הָאָדָם שְׁיִתְיָה לוֹ גְּדֻלוֹת, כְּמָה שְׁפָתוֹב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-ב' י"ז): "וַיִּגְבַּה לְבֹו בְּדַרְכֵי ה'". וְהוּא מוֹעִיל כְּמוֹ תַעֲנִית, כִּי כִּשְׁצָרִיךְ לְבֹוא לְהַשְׁנָה וְלַעֲלוֹת לְאִיזָה מְדַרְגָּה, אֲזִי צָרִיךְ לְשַׁכַּח אֶת חֲכָמָתוֹ שְׁמַקְדָּם. וְכִמוֹ

¹ בנו של ר' חיים סטאָלער וחתנו של ר' נתן ב"ר יהודה מטבריה. בנערותו היה בן בית אצל ר' נפתלי תלמיד רביז"ל. נפטר בשנת תרפ"ב או תרפ"ג בהיותו למעלה מפ' שנים (גיזוה"ג).

² עי' ליקוטי הלכות הל' גרים ה"ג, אות י"ח: "ועל כן אמרו רז"ל: 'אל תאמין בעצמך עד יום מותך'. וכמו שמצינו כבר כמה צדיקים ואנשים גדולים וכמה אנשים כשרים וחשובים שכבר עסקו בעבודת ה' באמת ימים ושנים, ואחר כך נלכדו בעבירות חמורות חס ושלום, רחמנא לצלן, וכמובא בכתבי האר"י מזה".

שְׁמַצִּינוּ (כְּכֹא מְצִיעָא פּה): 'שְׂרָבִי וַיֵּרָא הִתְעַנָּה בְּדִי לְשִׁכְחַ תְּלָמוּד בְּבַלְי, כִּי הָיָה צָרִיךְ לָבוֹא לְהַשְׁנָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה שֶׁהִיא תוֹרַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: וְכִי רַבִּי וַיֵּרָא בְּאַמֶּת שָׁכַח תְּלָמוּד בְּבַלְי? הֲלֹא תִּכְרַח נִכְנָס לִישִׁיבַת רַבִּי יוֹחָנָן, הוּא נִהְיָה תְּלָמִיד אֶצֶל ר' יוֹחָנָן, תְּלָמוּד בְּבַלְי הוּא שָׁכַח?! אֵלֶּא הָאֹר שֶׁל תוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא אֹר כְּזֶה, שָׂאֵם יִהְיֶה לוֹ הַמַּחְשָׁבָה שֶׁל תוֹרַת (חוּץ לְאֶרֶץ), אִזּוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת הָאֹר הַגְּדוֹל יוֹתֵר.

בְּאֲשֶׁר רַבִּי יוֹדֵל נַעֲשֶׂה מְקַרְב לְרַבִּי וְצָרִיךְ הָיָה לְקַבֵּל אֶת הָאֹר שֶׁל הַרְבִּי, הוּא צָרִיךְ הָיָה לְשִׁכְחַ לְגַמְרֵי אֶת הַצְּדָקוֹת וְהַקְּדוּשָׁה שֶׁהָיוּ לוֹ מִקֶּדֶם - כְּאֵלוֹ אֵין כְּלוּם. הַרְבִּי אֲכֵן שְׂאָלוֹ: "לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרַבְּכָךְ?!!" - וְרַק אִזּוֹ יָכוֹל הָיָה לְקַבֵּל מֵהַרְבִּי²¹!

כְּשֶׁרַבִּי יוֹדֵל נִכְנָס אֶל הַרְבִּי הוּא נִכְנָס כְּמוֹ שֶׁנִּכְנָס גְּדוֹל אֶל גְּדוֹל: 'אֲנִי גַם מַשְׁהוּ, רַק שְׂאֲנִי רוּצָה לְלַמֵּד אֶצְלָכֶם אִיזָה דְרָךְ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם' - בְּאֶפֶן כְּזֶה הוּא לֹא יָכוֹל הָיָה לְקַבֵּל מֵהַרְבִּי כָּלֵל וְכָלֵל. בְּאֲשֶׁר הַרְבִּי נַעֲנָה וְאָמַר: "לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרַבְּכָךְ?!!" - אִזּוֹ הוּא נַעֲשֶׂה שֶׁפֶל בְּעֵינֵי רוּחוֹ כְּדַבְעֵי, וְאִזּוֹ כְּבָר הָרְאָה לוֹ הַרְבִּי דְרָךְ.

וְהַגְּדוֹלוֹת מוֹעִיל כְּמוֹ הַתְּעַנִּית הַנִּ"ל, כִּי עַל־יְדֵי הַגְּדוֹלוֹת שׁוֹכַח גַּם בֵּן אֶת חֻבְּמַתּוֹ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (פְּסָחִים סו:): 'כָּל הַמַּתְנַאֵה חֻבְּמַתּוֹ מִסְתַּלְקַת מִמֶּנּוּ, אִךְ צָרִיךְ לָזֶה חֻבְּמַתּוֹ יִתְרָה, כִּי כּוֹדָאֵי גְּדוֹלוֹת הוּא אִסּוּר גְּדוֹל מְאֹד, וְאִם יִתְנַאֵה בְּאַמֶּת, כּוֹדָאֵי חֻבְּמַתּוֹ תִּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, וְלֹא יָבוֹא לְהַשְׁנָה, וַיִּתְּיָה נַעֲשֶׂה שׁוֹמְטָה מִפֶּשׁ, אִךְ צָרִיךְ לָזֶה אֲמִנּוֹת יִתְרָה, אִיךְ לְהַתְנַהֵג כְּזֶה, שְׂיִתְּיָה לוֹ גְּדוֹלוֹת רַק בְּדִי לְשִׁכְחַ חֻבְּמַתּוֹ שְׂמַקְדָּם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְשִׁכְחַ בְּנִ"ל, וְאִפ־עַל־פִּי־בֵן יִתְּיָה עָנּוּ בְּאַמֶּת.

רַבִּי יוֹדֵל הָיָה תְּלָמִיד אֶצֶל רַבִּי פִּינְחָס'ל קְאָרִי צְעֵר. רַבִּי פִּינְחָס'ל נִפְטָר בְּשָׁנַת תְּקנ"א, וְרַבִּי יוֹדֵל הִתְקַרַּב לְרַבִּי בְּשָׁנַת תְּקנ"ב-ג'²².

²¹ עי' שיחות הר"ן רצ"ב.

רבי יודל בכלל לא היה קמץ במעלה, הוא היה חתנו של רבי ליב מראסמיניצער, מעלתו נוראה היתה, אדם שמימי, הוא ידע מה נעשה בשמים, וכאשר הוא בא אל הרבי היה בן שלשים ושש-שבע - והרבי היה בן עשרים וכמה שנים.

כאשר הרבי נעשה רבי במדוודיבקה היה הרבי בן שמונה עשרה שנה, ובעת נסיעתו לארץ ישראל היה הרבי בן עשרים ושש שנים. ורבי יודל נעשה מקרב הרבה לפני ארץ ישראל, והוא היה (קדם) תלמיד בזה אצל רבי פנחס'ל קאריצער - כל כך גדול. נכנס הוא אל הרבי - מה הוא יכול לקבל מהרבי? הוא רוצה ללמד אצלו דרך בעבודת השם - אולם (הרבי אמר לו פנ"ל).

(השואל: מה עדיף 'גדלות' או 'מעניית')? הא... גדלות היא חכמה גדולה יותר.

“לא להתפלל - ולחשב שמתפללים!”

רבי נתן שכח באמת הכל, הוא הניח לגמרי את המוח: 'אני לא יודע כלום' - פתינוק שנוולד!

הלא הרבי אכן אמר כך: "ווען מען דערמאנט זיך אין מיר, איז מען פקמן שנוולד!" - "כאשר נזכרים בי, נעשים פקמן שנוולד!"

כאשר נזכרים בכחו של הרבי יכולים להיות ממש כמי שנוולד היום - ואז אפשר באמת לקבל מהרבי, אבל אם הוא כבר מבוגר - הוא חסיד בן ששים שנה, חסיד בן

³⁷ עי' שיש"ק (חדש) ח"ב, קמ"ז; ובליקוטי מוהר"ן סי' קכ"ג: "העיקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רז"ל (ספרי פרשת שופטים): 'אפלו אומר לך על ימין שמאל' וכו'. ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלימות, ואינו מקושר להצדיק".

חַמְשִׁים שָׁנָה - הוּא חֲסִיד וְתִיק - מַה כָּבֵר יִקְבֵּל? מַה הוּא יִכּוֹל לְקַבֵּל? אֲדַרְבֵּה! הוּא מְרַגֵּשׁ שֶׁהוּא גּוֹתֵן! מַה הוּא יִכּוֹל לְקַבֵּל?!

(השואל: לַמַּעֲשֶׂה, מַה בְּאֵמַת עֲדִיף, גְּדֻלוֹת אוֹ תַעֲנִית?) בְּשִׁבְלֵנוּ - שְׁנֵיהֶם לֹא, לֹא גְדֻלוֹת וְלֹא תַעֲנִית!

(השואל: אִזּוֹ מַה צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּדֵי לַהֲגִיעַ לַהֲשָׁגָה הַגְּדוֹלָה יוֹתֵר?) (אֶחָד הַנוֹכָחִים: תַּפְלָה!) - לְבַקֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: 'כָּבֵר כָּל כֶּף הַרְבֵּה שָׁנִים שְׂאֵנִי נִקְרָא עַל 'זֶה' הַשֵּׁם וְעַדִּין אֲנִי עוֹמֵד לְגַמְרֵי בַחוּץ, לֹא רַק 'בְּשֵׁם הַמַּשְׂאֵל', אֲלָא בַחוּץ מִמֶּשׁ, עוֹד לֹא דָרְכָנוּ בְּמַפְתָּן הַדְּלֵת - וּבְאֵמַת! אִם הוּא יִצְעַק בְּאֵמַת אוֹלֵי יִזְכֶּה לְדַעַת שֶׁהוּא עוֹמֵד בַחוּץ.

הַרְבֵּי אוֹמֵר, שְׂצַרִיכִים זְכִיָּה לְהַרְגִישׁ 'כְּאֵב חֲטָאֵי': "אִם יִזְכֶּה שְׂיִרְגִישׁ בְּאֵמַת כְּאֵב חֲטָאֵי". הוּא הַדְּבָר גַּם כָּאֵן: לְהַרְגִישׁ בְּאֵמַת שֶׁהוּא עוֹמֵד עַדִּין בַחוּץ לְגַמְרֵי - צְרִיךְ לְזֶה זְכִיָּה.

זֶה שְׂמַרְגִישׁ שֶׁהוּא עוֹמֵד לְגַמְרֵי בַחוּץ - זֶה אֵינוֹ שׁוֹתֵק, הוּא לֹא שׁוֹתֵק, הוּא הָרִי רוֹצֵה לְהַכְנִס פְּנִימָה.

הַרְבֵּי אָמַר לְאֲנָשִׁים (גְּדוֹלִים) כְּאֵלֶּה: "נִישְׂט דַּאוּוֹנֶען, און מֵינֶען אז מָען דַּאוּוֹנֶט?!" - "לֹא לְהַתְפַּלֵּל, וְלַחֲשֵׁב שְׂמַתְפַּלְלִים"? (הֵם הָיוּ) מַתְפַּלְלִים גְּדוֹלִים, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם

⁷ ליקוטי מוהר"ן סי' קמ"א.

¹⁰ עי' שיש"ק (חדש) ח"ג, תתמ"א: "כשדיבר רביז"ל לפני אנ"ש את המבואר בשיחות הר"ן בסי' קכ"א שצריכים להכניס כל הכוחות בעבודת התפילה, עיי"ש, הוכיח אותם אז בזה הלשון: "פארוואס לייגט איר נישט אריין אייערע כוחות אין דאווענען?". ורבי גרשון נכד המגיד מטירהאויצע היה נוכח שם באותו מעמד, ודרכו היתה להכניס את כל כוחותיו בעבודת התפילה, והיה מאריך ומתאמץ בתפילה בכוונה כחמש או שש שעות בדביקות להשי"ת, על כן הרהר וחשב אז לעצמו: "מה כבר אוכל לעשות יותר כדי להכניס עוד כוח בתפילתי, אחרי שכבר משתדל אני להכניס את כל כוחותי בתפילה?"; ובתוך כדי שחשב והתבונן כנ"ל, נענה רבינו ואמר: "ניט דאווענען און מיינען אז מען דאוונט". כשסיים רבינו את דיבוריו ועמד להיכנס לביהמ"ד שבברסלב כדי להתפלל שם תפילת מנחה, ציוה לרבי גרשון שיכנס לפניו, והעמידו ליד מקומו (של רבינו), וממילא כבר הוכרח להתפלל שם תפילת מנחה על ידו. וסיפר

בְּאֵלֶּה, וְהֶרְבִּי רָצָה לְהַכְנִים בְּאוֹתוֹ אֶחָד קִצֵּת הַתְּחִדִּישׁוֹת, - לְכֵן מְכַרַּח הָיָה לְהֵאִיר
בו מִיֵּן אֹר כְּזֶה שִׁירְגִישׁ שֶׁהוּא לְגַמְרֵי בַּחוּץ - וְזוֹהִי הַתְּקַרְבוֹתוֹ!

הֶרְבִּי אֹמֵר, שֶׁה"כִּי לֹא יִרְאֵנִי" שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, הוּא גְדוֹל יוֹתֵר מִה"וּאֲרָאָה אֶת ה'"
שֶׁל יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא^{טו}. הַקְּשִׂיא שֶׁל מְנַשֶּׁה אֵינָה קְשִׂיא כָּלֵל וּכְלָל" - "כִּי לֹא יִרְאֵנִי" הוּא
גְּבוּהָ יוֹתֵר, "כִּי לֹא יִרְאֵנִי" זֶה בְּחִינַת "אֵיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ". וְאֵלּוּ "וְאֲרָאָה אֶת ה'" זֶה
בְּחִינַת "מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ". אֹמֵר הֶרְבִּי: יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא אָמַר אַבְנֵי "וְאֲרָאָה אֶת
ה'" - כִּי הוּא עֵדִין הַחֲזִיק בְּ"וְאֲרָאָה אֶת ה'" - (הוּא יָדַע) אֲנִי מְחִזִּיק בְּמִדְרַגָּה הַקְּטַנָּה
יוֹתֵר, אֵף שֶׁמֹּשֶׁה הַחֲזִיק בְּ"כִּי לֹא יִרְאֵנִי".

הַהֶתְקַרְבוֹת שֶׁל הַגְּדוֹלִים שֶׁבְּגְדוֹלִים הִיא, שְׁמֵרָאִים לוֹ: 'אֵין לָךְ כְּלוּם, עֵדִין אֵינְךָ
יֹדַע כְּלוּם', "מָה" - זֶה הַתְּקַרְבוֹתוֹ, "מָה חֲמִיתָ, מָה פִּשְׁפִּשְׁתָּ". וְהוּא אַבְנֵי רוּצָה זֹאת,
שִׁירְאוּ לוֹ תְּמִיד - "מָה", זֶה הַתְּקַרְבוֹתוֹ! וְאֵלּוּ לְקַטֵּן יוֹתֵר אֵי אֶפְשָׁר לְהֵרְאוֹת "מָה",
חֲבִיבִים לְהֵרְאוֹת לוֹ "מְלֵא" - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא 'עֲמֹד' 'אֶתְד', וְ'אֶצְלָךְ', הַחֲזִיק מְעַמְד
וְאֵל תִּפְּל בְּרוּחְךָ!

אחר כך רבי גרשון שראה והרגיש אז את הדביקות שהיתה לרבינו בתפילתו, עד שהבין בעצמו שבאמת
עדיין לא התחיל מימיו להתפלל כראוי כלל וכלל! גם עי' "אבניה ברזל" סיפורים מרבינו ז"ל, אות
כ"ד, בנוסח שונה קצת.

^{טו} עי' ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' ז', אות ח': "וזהו בחינת החילוק שבין נבואת משה רבינו לשאר נביאים;
כי משה ראה באספקלריא המאירה, והם ראו באספקלריא שאינה מאירה (יבמות מט:). שזהו בחינת
החילוק שבין השגת דרי מעלה להשגת דרי מטה, שהם בחינת בן ותלמיד. כי משה השיג בחינת (שמות
ל"ג): "כי לא יראני האדם וחי", זה בחינת ההשגה של מה, בחינת: מה חמית וכו', שזהו ההשגה של דרי
מעלה, בחינת בן. וישעיה, שהיה במדריגה קטנה ממשה, אמר (ישעיה ו): "ואראה את ה'" זה בחינת
השגה של דרי מטה, בחינת תלמיד, בחינת 'מלא כל הארץ כבודו'. כי אף על פי שידע ישעיה שיש השגה
של בחינת מה, אף על פי כן אמר לפי מדריגתו, שהוא היה בבחינת ההשגה של 'מלא כל הארץ כבודו',
בחינת: "ואראה את ה'" "

^{טז} עי' גמ' יבמות מט:

על הטוב יזכרו ידידינו היקרים

שנדבו למען הוצאת הקונטרס

להצלחת

מו"ה ישראל יצחק בן פורטונה הי"ו

מו"ה מרדכי בן פורטונה הי"ו

מו"ה אהרן יורם בן חנה הי"ו

מו"ה אליהו חיים הלוי בן רחל הי"ו

האשה קורין איילה בת רחל הי"ו

יזכרון בהיכל ה'

מרת דבורה נועה בת קורין איילה ע"ה

מרת דבורה בת שמשון ע"ה

מרת לולה בת יהודה ע"ה

מרת שרה בת אברהם ע"ה

מו"ה משה ב"ר אברהם ע"ה

מו"ה דוד שלמה ב"ר ברוך אלכסנדר הלוי ע"ה

תהא נשמתם צרורה בצרור החיים